

Codi: 111399**Assignatura: Temes d'Història de la Filosofia: Dialèctica i Escepticisme****Tipus: Optativa****Crèdits: 6****Cicle: segon****Semestre: segon****Grup: A1****Professor: Octavi Piulats Riu****Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura****Llengua: català**

Objectius

L'escepticisme sempre ha estat considerat com una tradició «perversa» de la filosofia occidental, una cultura com la nostra que idolatra l'acció i el dogma havia de considerar el dubte i la crítica escèptica com un estigma que cal eliminar i perseguir. Malgrat això, el cert és que tota la filosofia occidental i per extensió, una gran part del pensament modern s'han construït «contra» l'escepticisme, i això ha conduït al fet que gran part dels sistemes filosòfics sols es poden entendre en relació amb la polèmica contra l'escepticisme. Des de Plató fins a Descartes i des de Kant i Hegel fins a Schopenhauer i Horkheimer, tota la història de la filosofia es pot entendre com una lluita aferrissada entre escepticisme i filosofia.

L'objectiu principal del semestre és doble: en primer lloc, es tracta d'introduir l'alumnat en el món de l'escepticisme, classificar-ne les diferents variants (pirronisme, relativisme, academicisme, etc.) i, sobretot, dominar l'instrumental i l'argumentari escèptic com són els coneguts cinc trops elaborats per Agrippa per fer front als sistemes filosòfics. En segon lloc, el curs desenvoluparà la tesi que tota la filosofia occidental es troba sota la influència de l'escepticisme i el fil conductor d'aquesta relació se centrarà en la tradició dialèctica i en la relació parental entre dialèctica i escepticisme. Finalment, analitzarem la plausible derrota del pensament lògic i racional davant l'escepticisme filosòfic i les possibles vies de solució a aquesta antinòmia de la raó filosòfica, com per exemple el model de pensament místic o translògic.

Temari

1. Escepticisme a Egipte. L'origen de l'escepticisme occidental i l'antitètica en Xenòfanes. La tradició dialèctica en el pitagorisme i eleatisme. Protàgores i Gòrgies i la superació dels corrents escèptics en la dialèctica de Plató. La fundació de l'escepticisme filosòfic per Pirró d'Elis en els seus contactes amb la filosofia hindú. La tradició acadèmica de Carnèades i Arcesilau fins als trops d'Agrippa i la recopilació de Sext Empíric.

2. La resurrecció de l'escepticisme en la modernitat: Michel de Montaigne i l'apologia. L'intent ambivalent de superació de l'escepticisme en René Descartes. La filosofia transcendental de Kant motivada per l'academicisme escèptic de Hume i la dialèctica de Zenó. La crítica escèptica de Schulze a la filosofia crítica i l'intent de Fichte d'immunitzar el transcendental contra l'escepticisme en la filosofia del jo.

3. La confluència en la filosofia especulativa de Hegel de la tradició dialèctica i l'escèptica. El problema del trop de la relativitat i la dialèctica hegeliana. La crítica de Hölderlin i Schelling al concepte d'*absolut* de Hegel des de l'òptica del fracàs davant de l'escepticisme. La continuació de la polèmica en Schopenhauer, Horkheimer i Wittgenstein.

4. Comprensió de l'antinòmia de la raó filosòfica en la modernitat i les seves possibles vies de solució: el paradigma cognitiu de l'ecologia. El model de pensament místic i/o translògic.

Bibliografia

- SEXT EMPÍRIC. *Esbozos pirrónicos*. Madrid: Gredos, 1998.
CICERÓ. *Cuestiones académicas*. Madrid, 1978.
GÒRGIES. *Fragmentos*. Mèxic, 1980.
PLATÓ. *El Sofista*. Madrid: Instituto de Estudios Políticos, 1978.
MONTAIGNE, M. *Apologia de Ramon Sibiuda*. Barcelona: Laia, 1982.
DESCARTES, R. *Meditations. A: Oeuvres philosophiques*. París: Garnier, 1967, tom II.
HUME. *An Enquiry concerning Human Understanding*. Oxford, 1975.
KANT, I. *Crítica de la Razón Pura*. Trad. G Morente. Madrid, 1948.
FICHTE. *Enesidemo*. Madrid: Hiperión, 1980.
HEGEL, G. W. F. *La fenomenología del Espíritu*. Mèxic: FCE, 1967.
HÖLDERLIN, F. *Ensayos filosóficos*. Madrid: Hiperión, 1982.
SCHOPENHAUER. *Dialéctica Erística*. Madrid: Trotta, 1997.
HORKHEIMER, M. *Teoría crítica de la sociedad*. Madrid: Taunus, 1975.
HORNUNG, E. *El Uno y sus Múltiples*. Madrid: Trotta, 2002.

BIBLIOGRAFIA SECUNDÀRIA

- BROCHARD, V. *Les sceptiques grecs*. París, 1932.
POPKIN, R. H. *The History of Scepticism*. Los Angeles: University California Press, 1979.
PIULATS, O. *Lecciones sobre Hiperión*. Saragossa: Mira, 2001.
RICHTER, R. *Der Skeptizismus in der Philosophie*. 2 vol. Leipzig, 1904.
PANIKKAR, R. *El silencio del Buda*. Madrid: Siruela, 1996.
-

Sistema d'avaluació

Examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'alumnat